
Onlangs startte de actie IJsvogel, gecoördineerd door Vogelbescherming. Deze actie richt zich met name op beekherstelprojecten. Landschapsbeheer Noord-Holland is begin 1995 begonnen met de voorbereiding van een IJsvogelproject in de eigen provincie. Niet via beekherstel, dat is hier niet zo van toepassing, maar op een geheel eigen wijze.

Jelle Harder

IJsvogelproject gestart in Gooi, Vechtstreek en Kennemerland

De IJsvogel is in Nederland een schaarse broedvogel. De laatste jaren schommelt het aantal broedparen tussen de 150 en 250 paar. Door strenge winters kan het aantal zeer sterk afnemen. Mede om die reden is de IJsvogel op de Rode Lijst van bedreigde broedvogels gekomen.

Het tot broeden komen van deze soort is vooral afhankelijk van water waarin zich voldoende kleine visjes bevinden. Door de op vele plaatsen toegenomen waterkwaliteit is dat de laatste jaren sterk verbeterd.

Daarnaast is het van essentieel belang dat er plekken zijn waar ze hun nest kunnen bouwen. Dat gebeurt door in een steile oever of in een verticale wortelkluit van een omgevallen boom een gangetje te graven van circa 50 tot 100 centimeter lengte. Aan het eind daarvan worden de eieren gelegd.

Vogelbescherming Nederland richt zich in haar actie zoals gezegd op beekherstel. Het gaat daarbij niet alleen om de IJsvogel maar ook om de bijbehorende insecten, vissen, planten enzovoort. Op veel andere plekken waar de bekenproblematiek

niet speelt zijn echter voor de IJsvogel ook belangrijke verbeteringen aan te brengen. Het belang hiervan onderkent ook Vogelbescherming.

In het Gooi, de Vechtstreek en Kennemerland ontbreekt het aan voldoende broedplaatsen. Wel is het zo dat buiten het broedseizoen in de hier aanwezige waterrijke biotopen regelmatig IJsvogels worden gezien. Tot broeden komt het dan niet omdat er onvoldoende of geen nestgelegenheid is.

Het IJsvogelproject heeft tot doel hierin verandering te brengen. In de drie genoemde gebieden is het de bedoeling vóór aanvang van het broedseizoen 1996 dertig iJsvogelwanden te maken.

Uitvoering

Landschapsbeheer Noord-Holland (voorheen Stichting Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer Noord-Holland) gaat het IJsvogelproject uitvoeren. Landschapsbeheer NH wil dat laten doen door de werkgelegenheidsprojecten voor langdurig werklozen die zij in de provincie in stand houdt. Voor de financiering van het project heeft de provincie Noord-Holland f. 5000,00 beschikbaar gesteld. Ook de Stichting DOEN

Wortelkluit, ontstaan na een storm, biedt nestgelegenheid voor IJsvogels in het Laarder Wasmere (Foto: Jelle Harder).

van de Nationale Postcode Loterij doet een flinke duit in de zak. Zij hebben inmiddels 15.000 gulden toegezegd!

In Gooi en Vechtstreek heeft de Vogelwerkgroep Het Gooi e.o. in 1992 reeds een plan gemaakt om het aantal nestplaatsen uit te breiden. Hiertoe zijn op een kaart ruim twintig lokaties aangeduid waar ijsvogelwanden gerealiseerd moeten worden. Inmiddels zijn hier nog enkele aanvullingen op gekomen. In Kennemerland wordt binnenkort gestart met informatie hierover op een rijtje te zetten.

Na toestemming van de grondeigenaar/beheerder zal er, afhankelijk van de situatie, een wandje afgestoken worden langs een steile oever, een geschikte boom worden omgetrokken dan wel met leemhoudend zand een wal worden opgeworpen.

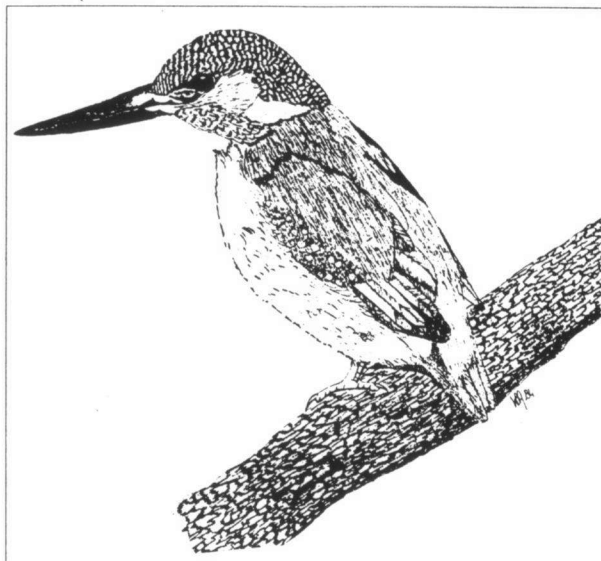
In het recente verleden is door Landschapsbeheer NH al ervaring opgedaan met de uitvoering van dergelijke werkzaamheden. Met name in de Gooise Noordflank is dat gebeurd. Zo werd er in 1991 langs een zanderijsloot een wand afgestoken van circa twee meter hoog en drie meter lang. In 1993, 1994 en 1995 heeft hierin een IJsvogel gebroed. Niet ver daarvandaan werd op een andere plek in maart 1993 een els omgetrokken waarvan de wortelkluit recht omhoog kwam te staan. In 1995 broedde hierin ook al een IJsvogel tot grote verrassing en blijdschap van de landgoedeigenaar.

Ook in het Spanderswoud bij Hilversum zijn op enkele plekken bomen op oevers omgetrokken. Hierin broeden zo nu en dan IJsvogels.

Uit andere gegevens blijkt dat het broeden in wortelkluiten op meer plaatsen voorkomt.

Op korte termijn zullen de preciese lokaties vastgesteld worden waar IJsvogelwanden te realiseren zijn. Daarbij wordt tevens bepaald of er afgestoken of een wal opgeworpen wordt.

Leden van de vogelwerkgroep die interesse hebben in dit projekt kunnen hieraan meewerken. Hierbij kunt u kiezen uit verschillende mogelijkheden. Gedacht moet worden aan het vaststellen van de lokaties en overleggen met de terreineigenaar, het zelf meehelpen bij de uitvoering in het veld of het jaarlijks twee tot drie keer controleren van de nestwanden.

IJsvogel

Wie wil assisteren bij een deel van deze activiteiten kan contact opnemen met ondergetekende.

Jelle Harder
Regionaal-coördinator
Landschapsbeheer NH
023-5143080 (werk) of 035-5424505 (privé)